

Bijlage bij beleidsbundel Schadefonds Geweldsmisdrijven 'Dood door schuld'

1 november 2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Wetswijziging.....	2
1.2	Beleid in ontwikkeling	2
1.3	Reguliere beleidsbundel	2
2	Overgangsrecht	2
3	Herziening	2
4	Relevante wetsartikelen	3
5	Dood door schuld	3
5.1	Algemeen.....	3
5.2	Schuld	4
6	Aannemelijkheid van het schulddelict	4
6.1	Beoordeling 'schuld'	4
6.2	Objectieve informatie.....	4
6.3	Uitspraken rechter en beslissingen Openbaar Ministerie.....	5
7	De uitkering	5
7.1	Immateriële en financiële schade bij overlijden.....	5
7.2	Vergoeding uitvaartkosten aan anderen dan de nabestaanden	5
8	Geen uitkering mogelijk voor psychisch letsel door getuige zijn	5
9	Eigen aandeel	5
10	Schade op andere wijze vergoed	6
10.1	Rekening houden met schadevergoedingen	6
10.2	Meldingsplicht.....	6
10.3	Reeds bestaande verhaalsmogelijkheden (niet limitatieve opsomming)	6
10.3.1	Bij verkeersdelicten	6
10.3.2	Bij andere delicten	6

1 Inleiding

1.1 Wetswijziging

Op 1 juli 2016 is de gewijzigde Wet schadefonds geweldsmisdrijven (hierna: de Wet) in werking getreden. De aanpassing ziet op twee punten: uitbreiding van de doelgroep met nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld in de zin van artikel 6 Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WWV 1994) en artikel 307 Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) en aanpassing van de indieningstermijn van drie naar tien jaar.

Deze bijlage hoort bij de reguliere beleidsbundel van het Schadefonds Geweldsmisdrijven en ziet op uitbreiding van de doelgroep met nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld. In verband met deze uitbreiding wordt nieuw beleid ontwikkeld.

1.2 Beleid in ontwikkeling

Voorheen keerde het Schadefonds alleen uitkeringen uit aan slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers van *opzettelijk gepleegde geweldsmisdrijven*. Bij een opzettelijk gepleegd geweldsmisdrijf moet de dader het slachtoffer willens en wetens (opzettelijk) letsel hebben toegebracht. Bij schuld daarentegen is er sprake van *onopzettelijk* handelen. Het verschil tussen opzet en schuld zit hem dus in de bedoeling van de dader.

Het leerstuk *schuld* is een zeer complex leerstuk. Het Schadefonds heeft ervoor gekozen het beleid ten aanzien van schuld in de loop der tijd nader uit te werken. Het beleid is dus in ontwikkeling. Dit document is dan ook een levend document. Aan de hand van de behandeling van aanvragen die vanaf 1 juli 2016 kunnen worden ingediend, wordt het beleid nader vormgegeven en gevormd. Op het moment dat het Schadefonds van oordeel is dat er sprake is van vaststaand beleid, wordt het beleid geïntegreerd in de reguliere beleidsbundel.

1.3 Reguliere beleidsbundel

Het beleid dat in de reguliere beleidsbundel staat ten aanzien van nabestaanden van slachtoffers die door een geweldsmisdrijf zijn overleden, is ook van toepassing op de nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld, tenzij in deze bijlage anders is bepaald.

2 Overgangsrecht

Het algemene overgangsrecht is van toepassing. Dit betekent dat de gewijzigde Wet en het beleid geldt voor alle nieuwe aanvragen, ongeacht de misdrijfdatum. Hierbij geldt wel de indieningstermijn van 10 jaar. Bovendien is het niet mogelijk om een aanvraag in te dienen voor een dood door schuld delict dat voor 1 januari 1973 is gepleegd. Dit staat in artikel 23 lid 2 van de Wet.

3 Herziening

De wijziging van de Wet schadefonds geweldsmisdrijven ten aanzien van de uitbreiding van de doelgroep met nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld delicten is een relevante wijziging van het recht, zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht. Indien eerder een dergelijke aanvraag werd afgewezen omdat geen sprake was van een opzettelijk gepleegd geweldsmisdrijf, kan door deze wijziging van het recht nu een verzoek om herziening worden ingediend. Dit verzoek wordt inhoudelijk behandeld met inachtneming van het nieuwe artikel 3 van de Wet.

4 Relevante wetsartikelen

Artikel 3 Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven:

Op grond van artikel 3 lid 1 sub c van de aangepaste Wet kan het Schadefonds een uitkering verstrekken aan nabestaanden van een in hetzelfde lid sub a of b bedoeld persoon, indien deze door het geweldsmisdrijf is overleden of aan nabestaanden van een persoon die als gevolg van overtreding van artikel 6 van de Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVV 1994) of van artikel 307 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) is overleden.

Artikel 6 WVV 1994:

Het is een ieder die aan het verkeer deelneemt verboden zich zodanig te gedragen dat een aan zijn *schuld te wijten* verkeersongeval plaatsvindt waardoor een ander wordt gedood of waardoor een ander zwaar lichamelijk letsel wordt toegebracht of zodanig lichamelijk letsel dat daaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van de normale bezigheden ontstaat.

Artikel 175 WVV 1994:

1. Overtreding van artikel 6 wordt gestraft met:
 - a) gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie, indien het een ongeval betreft waardoor een ander wordt gedood;
 - b) gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden of geldboete van de vierde categorie, indien het een ongeval betreft waardoor een ander lichamelijk letsel wordt toegebracht.
2. Indien de schuld bestaat in roekeloosheid, wordt overtreding van artikel 6 gestraft met:
 - a) gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien het een ongeval betreft waardoor een ander wordt gedood;
 - b) gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie, indien het een ongeval betreft waardoor een ander lichamelijk letsel wordt toegebracht.
3. Indien de schuldige verkeerde in de toestand, bedoeld in artikel 8, eerste, tweede, derde of vierde lid, dan wel na het feit niet heeft voldaan aan een bevel, gegeven krachtens artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid, of indien het feit is veroorzaakt of mede is veroorzaakt doordat hij een krachtens deze wet vastgestelde maximumsnelheid in ernstige mate heeft overschreden, dan wel zeer dicht achter een ander voertuig is gaan rijden, geen voorrang heeft verleend of gevaarlijk heeft ingehaald kunnen de in het eerste en tweede lid bepaalde gevangenisstraffen met de helft worden verhoogd.

Artikel 307 Sr:

1. Hij aan wiens schuld de dood van een ander te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien de schuld bestaat in roekeloosheid, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

5 Dood door schuld

5.1 Algemeen

Een uitkering voor de nabestaande is mogelijk als het slachtoffer door een in Nederland begane overtreding van artikel 6 WVV 1994 of artikel 307 Sr is overleden. Dit betekent dat nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld *in het verkeer* en *in algemene zin* in aanmerking komen voor een uitkering uit het Schadefonds, mits sprake is van schuld zoals bepaald in artikel 6 WVV 1994 of artikel 307 Sr.

Schuld is een lastig juridisch leerstuk. In de volgende paragraaf wordt op een zo eenvoudig mogelijke wijze het onderwerp uitgelegd.

5.2 Schuld

Met schuld wordt bedoeld een *aanmerkelijke mate van verwijtbare onvoorzichtigheid*. De Hoge Raad heeft ten aanzien van verkeersdelicten bepaald dat het voor de vaststelling van de mate van schuld aankomt op *het geheel van gedragingen van de verdachte, de aard en ernst daarvan en de overige omstandigheden van het geval*. Dat brengt mee dat niet in zijn algemeenheid valt aan te geven of bij verkeerszaken één verkeersovertreding voldoende kan zijn voor de bewezenverklaring van schuld. Daarvoor zijn immers verschillende factoren van belang, zoals de aard en de concrete ernst van de verkeersovertreding en de omstandigheden waaronder die overtreding is begaan. Daarbij gaat het om het *gedrag* van de verdachte.

6 Aannemelijkheid van het schulddelict

Een uitkering uit het Schadefonds is in beginsel mogelijk indien het aannemelijk kan worden geacht dat sprake is van het overlijden van een slachtoffer als rechtstreeks gevolg van een overtreding van artikel 6 WWV 1994 of door een misdrijf zoals bedoeld in artikel 307 Sr, *ongeacht de gradatie van schuld*.

Bij elke gradatie van schuld die past binnen de delictsomschrijving van artikel 6 WWV 1994 in verbinding met artikel 175 WWV of binnen de delictsomschrijving van artikel 307 Sr is dus een uitkering mogelijk.

6.1 Beoordeling 'schuld'

Om te beoordelen of aannemelijk is dat sprake is van 'schuld' in de zin van artikel 6 WWV 1994 of artikel 307 Sr, doorloopt het Schadefonds de volgende stappen.

1. Toedracht vaststellen
2. Causaliteit vaststellen
3. Normatief kader vaststellen:
 - a) Voorzienbaarheid vaststellen
 - b) Wederrechtelijkheid vaststellen
 - c) Aanmerkelijkheid vaststellen
4. Verwijtbaarheid wordt aangenomen, tenzij aannemelijk wordt gemaakt dat hier geen sprake van is

6.2 Objectieve informatie

Het Schadefonds kan in verband met de veelal feitelijke complexiteit in beginsel alleen de aannemelijkheid beoordelen indien er een afgerond politieonderzoek is of als er een beslissing omtrent vervolging (bijvoorbeeld een sepotbeslissing of dagvaarding) is genomen. Op dat moment heeft een bevoegde instantie al gekeken naar de juistheid van de feiten. De beoordeling kan namelijk alleen plaatsvinden als het feitencomplex van het incident op basis van objectieve informatie helder is. Alleen op basis van een heldere toedracht kan worden beoordeeld of sprake was van een aanmerkelijke onvoorzichtige *gedraging*. Het Schadefonds heeft zelf niet de mogelijkheid en deskundigheid om zelfstandig onderzoek te doen. De beoordeling van het feitencomplex kan daarnaast zeer technisch zijn.

Als het politieonderzoek nog niet is afgerond of als er nog geen beslissing omtrent vervolging is genomen, beoordeelt het Schadefonds de aanvraag op basis van de objectieve informatie die wel (al) aanwezig is. Mogelijk is deze informatie niet voldoende om een beslissing te kunnen nemen, omdat de toedracht (nog) niet helder is.

Bij verkeersdelicten is de Verkeersongevallenanalyse (VOA) onderdeel van het politieonderzoek. Het Schadefonds beoordeelt de aanvraag ook op basis van deze analyse. Andere informatiebronnen die het Schadefonds zou kunnen gebruiken voor de beoordeling van de aannemelijkheid, zijn rapporten van de Inspectie SZW en de Inspectie voor de Gezondheidszorg, schadeaanvraagformulieren en deskundigenrapporten van bevoegde instanties zoals het NFI.

6.3 Uitspraken rechter en beslissingen Openbaar Ministerie

Het Schadefonds beoordeelt op basis van de objectieve informatie in beginsel zelfstandig of sprake is van een misdrijf in de zin van artikel 6 WVV of artikel 307 Sr. Om tot een uitkering over te kunnen gaan, hoeft in beginsel een verdachte niet te zijn veroordeeld. De uitspraak van de rechter en de beslissing van het Openbaar Ministerie (OM) spelen echter een belangrijke rol. Afhankelijk van de overwegingen en conclusies van het OM of de rechter volgt het Schadefonds de beslissing of de uitspraak. Wel heeft het Schadefonds een zekere mate van eigen beoordelingsruimte: wordt een verdachte vrijgesproken, dan kan het Schadefonds in sommige gevallen toch beslissen een tegemoetkoming toe te kennen aan de nabestaande(n).

7 De uitkering

7.1 Immateriële en financiële schade bij overlijden

De uitkering voor nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld bestaat altijd uit een vast bedrag van € 5.000 (letselcategorie 3). Dit is hetzelfde bedrag dat nabestaanden van slachtoffers van opzettelijk gepleegde geweldsmisdrijven krijgen.

Dit vaste bedrag is een tegemoetkoming voor het leed van de nabestaande (de immateriële schade) en de eventuele verdere financiële schade, die het gevolg kan zijn van het overlijden. Denk hierbij aan therapiekosten of vermindering van inkomsten. Het vaste bedrag beoogt echter geen tegemoetkoming te bieden in eventuele uitvaartkosten en derving van levensonderhoud.

Het vaste bedrag dat wordt uitgekeerd is – net als bij slachtoffers – ongedifferentieerd. Dat wil zeggen dat niet vaststaat welk deel ervan ziet op immateriële en welk deel op financiële schade. Het vaste bedrag kan worden aangevuld met twee aparte uitkeringen voor uitvaartkosten en derving van levensonderhoud.

7.2 Vergoeding uitvaartkosten aan anderen dan de nabestaanden

Wie kan aantonen dat hij de uitvaartkosten heeft betaald voor het slachtoffer dat als gevolg van dood door schuld is overleden kan een aanvraag indienen voor een tegemoetkoming in deze kosten. Dit hoeft dus niet een nabestaande in de zin van de Wet te zijn. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de reguliere beleidsbundel.

8 Geen uitkering mogelijk voor psychisch letsel door getuige zijn

Het Schadefonds kent géén tegemoetkomingen toe voor psychisch letsel dat iemand oploopt door getuige te zijn van een dood door schuld delict of door direct geconfronteerd te zijn met de gevolgen van een dood door schuld delict. Een 'waarnemer' van het overlijden van een naaste door een schuld delict kan namelijk niet worden aangemerkt als een slachtoffer zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet. Hiervoor is geen wettelijke grondslag in de Wet schadefonds geweldsmisdrijven. In artikel 3 lid 1 sub c van de Wet is alleen expliciet neergelegd dat een uitkering mogelijk is voor de nabestaanden van schuld delicten.

9 Eigen aandeel

Het beleid ten aanzien van het eigen aandeel bij nabestaanden dat staat uiteengezet in paragraaf 1.4.3 van de beleidsbundel is van overeenkomstige toepassing op de nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld delicten.

10 Schade op andere wijze vergoed

10.1 Rekening houden met schadevergoedingen

Het Schadefonds houdt bij het doen van een uitkering rekening met de schadevergoeding die het overleden slachtoffer of de nabestaande langs burgerrechtelijke weg, strafrechtelijke weg of op andere wijze kan verhalen of al heeft verhaald (artikel 6 lid 1 van de Wet). Als alle materiële en immateriële schade van het slachtoffer al op andere wijze is vergoed, dan is een uitkering uit het Schadefonds niet mogelijk. Als de schade al anderszins is gedekt, door bijvoorbeeld een aansprakelijkheidsverzekering van de veroorzaker of het Waarborgfonds Motorverkeer, is een uitkering door het Schadefonds voor die schade niet meer mogelijk.

Het beleid ten aanzien van verrekenen bij opzettelijke delicten is ook van toepassing op de dood door schuld delicten.

10.2 Meldingsplicht

Om voor een uitkering van het Schadefonds in aanmerking te komen, is het niet vereist dat de nabestaande eerst de dader, de verzekering van de dader of het Waarborgfonds Motorverkeer aanspreekt. De nabestaande heeft wel de plicht het Schadefonds op de hoogte te brengen van vergoedingen die worden gedaan door de dader, de verzekering of het Waarborgfonds, tijdens de behandeling van de aanvraag of nadat de beslissing is genomen.

De nabestaande dient op het aanvraagformulier aan te geven of en zo ja, welke schade al is vergoed door de dader, een verzekering of het Waarborgfonds. Daarnaast wordt door de behandelend jurist tijdens een telefonische intake hier ook navraag naar gedaan.

10.3 Reeds bestaande verhaalsmogelijkheden (niet limitatieve opsomming)

10.3.1 Bij verkeersdelicten

De Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (hierna: de WAM)

Iedere eigenaar van een auto, motor, scooter, bromfiets of snorfiets is wettelijk verplicht een WAM af te sluiten. De WAM van de dader keert in alle gevallen uit aan slachtoffers van verkeersongelukken (en diens nabestaanden). Schuld, middelengebruik, door rood rijden, te hard rijden e.d. zijn niet van invloed op uitkeringen aan slachtoffers. Als de dader geen verzekering heeft of als er geen aanwijsbare dader/schuldige is neemt het Waarborgfonds Motorverkeer de schade-uitkering over (onder dezelfde voorwaarden als de originele verzekeraar).

Waarborgfonds Motorverkeer (hierna: Waarborgfonds)

Het Waarborgfonds Motorverkeer is er voor mensen die door een ongeluk met een motorvoertuig schade hebben geleden en met die schade niet terecht kunnen bij een verzekeraar, omdat dat voertuig onbekend of onverzekerd is. Of indien de dader reed in een gestolen voertuig.

10.3.2 Bij andere delicten

Aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (hierna: de AVP)

Een AVP is een verzekering die de verzekerde beschermt tegen de risico's van aansprakelijkheid in zijn particuliere hoedanigheid. Deze verzekering is niet wettelijk verplicht. De AVP verzekert alle aanspraken waarvoor de verzekerde wettelijk aansprakelijk is, tenzij de schadeveroorzakende gebeurtenis specifiek is uitgesloten.